

تحلیل گزینه‌ها - شرکت سرمایه گذاری مالکیتی

جدول شماره ۸

گزینه‌ها	اهداف	اثرات مطلوب	اثرات نامطلوب
شرکت سرمایه گذاری مالکیتی	<p>هدف اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - گسترش ظرفیت صنعتی، معدنی و تجاری، تصدی فعالیت‌های تولیدی و اداره شرکت‌ها جهت کسب سود. <p>اهداف فرعی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - جذب نقدینگی بخش خصوصی - تقویت فعالیت‌های صنعتی معدنی و تجاری. - تشویق و تسهیل امر سرمایه گذاری برای اشخاص حقیقی و حقوقی. 	<ul style="list-style-type: none"> ۱- تقویت بخش صنعت و معدن. ۲- کمک به ایجاد و توسعه و تعمیق بازارهای مالی. ۳- کمک به ارتقاء نظام مدیریت. ۴- کمک به کاهش تصدی دولتی. ۵- شناسایی فن آوری‌های جدید و انتقال آن. ۶- کمک به افزایش سطح اشتغال. ۷- کمک به افزایش سطح ارزش افزوده. ۸- کمک به اصلاح ساختار اقتصادی. ۹- تجهیز منابع خارجی. 	<ul style="list-style-type: none"> ۱- عدم توجه به ایجاد تعادل‌های منطقه‌ای. ۲- عدم سرمایه گذاری در طرح‌های دیربازده یا با بازده پائین اما مؤثر در امر توسعه. ۳- عدم تخصیص بهینه منابع جهت اصلاح ساختار بخش صنعت و معدن. ۴- عدم توجه به نیازهای پژوهشی و تحقیقاتی بخش صنعت و معدن. ۵- از بین رفتن و یا کاهش تأثیر تجارب چهل ساله و توان تخصصی کارشناسی و حذف ابزارهای توسعه‌ای بانک صنعت و معدن. ۶- فقدان نهاد مورد اعتماد دولت به عنوان بازوی اجرائی برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور.

تحلیل گزینه‌ها - ادغام در سایر بانک‌ها و مؤسسات

جدول شماره ۹

گزینه‌ها	اهداف	اثرات مطلوب	اثرات نامطلوب
ادغام در سایر بانک‌ها و مؤسسات	<p>هدف اصلی: - جذب نقدینگی بخش خصوصی جهت اعطای تسهیلات به منظور کسب سود.</p> <p>اهداف فرعی: - گسترش بازار پول. - گسترش بازار سرمایه. - به کارگیری ابزارهای پولی و مالی در راستای اهداف اقتصادی دولت.</p>	<p>۱- جذب پس‌اندازهای مردم. ۲- ایجاد ابزارهای پولی جهت سهولت و گسترش فعالیت‌های اقتصادی. ۳- اعطای تسهیلات به متقاضیان. ۴- تخصیص سرمایه به بخش‌های مختلف اقتصادی. ۵- کمک به ایجاد نظم اقتصادی مورد نظر دولت.</p>	<p>۱- عدم توجه به ایجاد تعادل‌های منطقه‌ای. ۲- عدم سرمایه‌گذاری در طرح‌های دیربازده. ۳- عدم تخصیص منابع جهت اصلاح ساختار بخش صنعت و معدن. ۴- عدم توجه به نیازهای نهادی و تحقیقاتی بخش‌های اقتصادی. ۵- عدم توجه کافی به ارتقاء نظام مدیریت صنعتی. ۶- عدم توجه کافی به شناسایی فن‌آوری‌های جدید و انتقال آن. ۷- عدم توانایی در نظارت بر اجرای صحیح طرح‌های تولیدی. ۸- عدم توان کافی در افزایش کارایی فعالیت‌های صنعتی. ۹- عدم تخصص در استفاده بهینه از منابع خارجی. ۱۰- از بین رفتن یا کاهش تأثیر بانک توسعه‌ای به عنوان نهاد لازم برای اجرای برنامه‌های توسعه‌ای کشور.</p>

تحلیل گزینه‌ها - فروش سهام بانک به بخش غیردولتی

جدول شماره ۱۰

گزینه‌ها	اهداف	اثرات مطلوب	اثرات نامطلوب
فروش سهام به بانک به بخش غیردولتی	<p>هدف اصلی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - گسترش ظرفیت صنعتی، معدنی با تأکید بر تقویت بخش خصوصی و توجه به اهداف توسعه ملی در صورت استفاده از تسهیلات مناسب. - اهداف فرعی: <ul style="list-style-type: none"> - تقویت مکانیزم بازار. - هدایت نقدینگی بخش خصوصی به سود فعالیت‌های مولد. - راه‌نمائی و ارائه خدمات مشاوره‌ای. - حداکثرسازی سود. 	<ul style="list-style-type: none"> ۱- تقویت بخشی از اثرات مطلوب بانک‌های توسعه‌ای به شرط تأمین منابع مالی توسط دولت. ۲- افزایش کارآئی به شرط واگذاری سهام کنترل‌کننده به بخش خصوصی. 	<ul style="list-style-type: none"> ۱- عدم توجه به ایجاد تعادل‌های منطقه‌ای. ۲- عدم توجه به کافی در تکمیل حلقه‌های مفقوده بخش صنعت و معدن. ۳- عدم توجه کافی به سرمایه‌گذاری در طرح‌ها دیربازده. ۴- عدم توجه کافی به فعالیت‌های تحقیقاتی. ۵- ضعف در تحقق اهداف توسعه ملی.

تحلیل گزینه‌ها - توقف

جدول شماره ۱۱

اثرات نامطلوب	اثرات مطلوب	اهداف	گزینه‌ها
<p>۱- حذف موارد ۲۰ گانه نقش بانک‌های توسعه‌ای.</p> <p>۲- بلاتکلیفی شرکت‌های تحت پوشش.</p> <p>۳- بلاتکلیفی واحدهای در دست اجرا.</p> <p>۴- بلاتکلیفی واحدهای استفاده کننده از تسهیلات.</p> <p>۵- از بین رفتن تأثیر تجارب چهل ساله و توان تخصصی کارشناسی و حذف ابزارهای توسعه‌ای بانک صنعت و معدن.</p> <p>۶- فقدان نهاد مورد اعتماد دولت به عنوان بازوی اجرایی برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور.</p> <p>۷- بلاتکلیفی و عدم استفاده از کارکنان بانک.</p> <p>۸- بلاتکلیفی کلیه دارائیه‌ها و بدهی‌های بانک.</p>	-	-	توقف

ارزبانی گزینه‌های مختلف ادامه فعالیت بانک صنعت و معدن
جهت تحقق اهداف و وظایف توسعه‌ای

جدول شماره ۱۲

جمع امتیازات و درصد	کارآئی در سازماندهی مدیریت و توان تخصصی	کارآفرینی و نهادسازی	افزایش حضور در بازار سرمایه	گسترش ظرفیت صنعتی و معدنی	جهت‌گیری درست در اعطای تسهیلات	کاهش ریسک اقتصادی	گزینه‌ها/کارکرد
۱۰۰	۱۸	۱۶	۱۶	۱۸	۱۴	۱۸	اهمیت نسبی
۹۸	۱۶	۱۶	۱۶	۱۸	۱۴	۱۸	-بانک توسعه‌ای
							-شرکت سرمایه‌گذاری
۲۶	۱۱	۶	۹	۴	۶	۰	مالکیتی
							-ادغام در سایر بانک‌ها
۲۸	۷	۳	۹	۳	۳	۳	و مؤسسات
							-فروش سهام بانک به
۶۸	۱۴	۱۳	۸	۱۰	۱۱	۱۲	بخش غیر دولتی

آثار اقتصادی قابل حصول توسط هر یک از گزینه‌های پیشنهادی

جدول شماره ۱۳

کارکرد گزینه‌ها	ارزش افزوده	اشتغال	تخصیص کارآئی منابع و کاهش هزینه‌ها	فوائد اجتماعی و اقتصادی	جذب منابع خارجی	تکمیل طرح‌های در دست اجرا	صرفه‌جویی ارزی	جمع امتیازات و درصد
اهمیت نسبی	۱۷	۱۷	۱۶	۱۳	۱۴	۱۳	۱۰	۱۰۰٪
-بانک توسعه‌ای	۱۷	۱۷	۱۶	۱۳	۱۴	۱۳	۱۰	۱۰۰
-شرکت سرمایه‌گذاری								
مالکیتی	۹	۷	۹	۵	۸	۸	۵	۵۱
-ادغام در سایر بانک‌ها								
و مؤسسات	۷	۳	۶	۵	۶	۴	۳	۳۴
عروض سهام بانکی به بخش غیر دولتی	۱۰	۱۲	۱۳	۹	۱۰	۹	۸	۷۱

ماتریس گزیننده‌ها و اقدامات لازم

جدول شماره ۱۴

ردیف	گزینه‌ها اقدامات	گزینه مطلوب تبدیل به بانک توسعه‌های	سرمایه‌گذاری	ادغام در بانک دیگر	واگذاری سهام دیگر	واگذاری سهام به سایر مؤسسات دولتی	واگذاری بانک به بخش غیر دولتی	ادامه وضع موجود و توقف	متولی اصلاحات پیشنهادی	دوره زمانی پیشنهادی اقدامات
۱	اصلاح ساختار سازمانی	X	X					X	بانک صنعت و معدن (پیشنهاد)	۶ ماه
۲	اصلاح بانک نیروی انسانی	X	X					X	مجمع عمومی بانکها (انموپا) بانک صنعت و معدن (پیشنهاد)	حداقل یک سال
۳	انفصال سازمانی سهام شرکت‌های تیمه جهت واگذاری	X	X					X	مجمع عمومی بانکها (انموپا) بانک صنعت و معدن / سازمان	۳ سال
۴	واگذاری سهام شرکت‌های تیمه و کاهش سهمی	X	X					X	خانکیرین / پیشنهاد و اقدام بانک صنعت و معدن /	۲ سال
۵	واگذاری دومرحله‌ای از طریق تشکیل شرکت مادر و یا روشهای مشابه	X	X					X	سازمان خانکیرین بانک صنعت و معدن	یکسال
۶	اصلاح اساسنامه	X	X	X	X	X	X		بانک صنعت و معدن (پیشنهاد)	۶ ماه
۷	اصلاح قوانین استخدامی بانک	X	X	X	X	X	X		مجمع عمومی بانکها (انموپا) بانک صنعت و معدن (پیشنهاد)	۶ ماه
۸	سازمان‌دهی تیمه فعالیت بانک	X	X	X	X	X	X		شورای عالی بانکها (پیشنهاد) مجلس شورای اسلامی (انموپا (پیشنهاد)	۲ سال
۹	تفکیک واحد منابع کوچک و تبدیل به یک شخصیت حقوقی مستقل	X	X	X	X	X	X		بانک صنعت و معدن بانک عمومی بانکها	یک سال
۱۰	ارزاج خدمات به خارج از بانک تبدیل برخی‌های کوتاهمدت بانک به	X	X	X	X	X	X		بانک صنعت و معدن بانک عمومی بانکها	یک سال
۱۱		X	X	X	X	X	X		بانک صنعت و معدن (پیشنهاد)	۶ ماه
۱۲	اصلاح سقف مدار اعتبار تسهیلات	X	X	X	X	X	X		بانک صنعت و معدن شورای پول و اعتبار	۶ ماه
۱۳	تسویه حساب برخی تسهیلات اعتباری	X	X	X	X	X	X		بانک مرکزی شورای پول و اعتبار	۶ ماه
۱۴	مصلحت‌آزایی و بازگشت سرمایه‌های معوقه	X	X	X	X	X	X		بانک مرکزی شورای پول و اعتبار سازمان برنامه و بودجه - وزارت امور	۶ ماه
۱۵	مصلحت‌آزایی تودیع سوره قلمی	X	X	X	X	X	X		بانک مرکزی	—
۱۶	اموزش استفاده از سوره اعتباری	X	X	X	X	X	X		بانک مرکزی	۶ ماه
۱۷	معمور کلی اعتبار انواع ارز مشارکت توسط بانک با شرکت‌های تیمه و معذور اهل مر بازار مالی	X	X	X	X	X	X		بانک مرکزی	یک سال

ماتریس گزینیه‌ها و اقدامات لازم

ادامه جدول شماره ۱۴

ردیف	گزینه‌ها اقدامات	گزینه مطلوب تبدیل به بانک توسعه‌ای	تبدیل به شرکت سرمایه گذاری	بانک دیگر	بانک به بانک دیگر	مؤسسات دولتی	بانک به سایر مؤسسات دولتی	وگتاری سهام وگتاری سهام	ادغام در بانک دیگر	تبدیل به شرکت سرمایه گذاری	گزینه مطلوب تبدیل به بانک توسعه‌ای	گزینه‌ها اقدامات	دوره زمانی پیشنهادهای انجام اقدامات	موضوعی اصلاحات پیشنهادهای	موضوعی اقدامات	ادامه وضع موجود و توقف
۱۸	معمور کلن استفاده از ابزارهای مالی	X	X								X		بانک صنعت و معدن	بانک صنعت و معدن	X	
۱۹	ممکن در بازارهای مالی داخلی	X									X		بانک مرکزی	بانک مرکزی	X	
۲۰	ممکن در بازارهای مالی خارجی	X									X		سازمان تامین و توسعه امور اسلامی	سازمان تامین و توسعه امور اسلامی	X	
۲۱	تضمین خریدهای تنه اوراق مشارکت سازمان بانک توسعه بانکهای تجاری معمور عمومی اداره ویژه انجمن دستگاهها و بنادها	X									X		بانک مرکزی	بانک مرکزی، بانکهای تجاری	X	
۲۲	عملیات ساخت تسهیلات تکلیفی توسعه و برنامه	X									X		بانک مرکزی	بانک مرکزی	X	
۲۳	عملیات طرحهای عمرانی عمومی و معدنی	X									X		بانک مرکزی	بانک مرکزی	X	
۲۴	عملیات تسهیلاتی سبدبانکی بانکها و معموریت تسهیلات بانکیهای تجاری در سرمایه گذاریهای عمومی	X									X		مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	X	
۲۵	تأمین مجدد بر تئوری تسهیلات اعتباری بانک	X									X		بانک مرکزی	بانک مرکزی	X	
۲۶	برقراری بازارهای مالی اعتبارات مرزیه تسهیلات ارزی و ریالی	X									X		بانک مرکزی	بانک مرکزی	X	
۲۷	معمور سوره‌های برای منظورهای عامی تأمین تکلیف دریافت کنندگان تسهیلات در بخش عمومی	X									X		بانک مرکزی، سازمان برنامه و توسعه، مجلس شورای اسلامی	بانک مرکزی، سازمان برنامه و توسعه، مجلس شورای اسلامی	X	
۲۸	تأمین تکلیف دریافت کنندگان تسهیلات در بخش عمومی	X									X		بانک صنعت و معدن، بانک مرکزی	بانک صنعت و معدن، بانک مرکزی	X	
۲۹	تأمین تکلیف طرح‌های در دست اجرا و تأمین منابع مالی مورد نیاز	X									X		سازمان برنامه و توسعه	سازمان برنامه و توسعه	X	
۳۰	ایجاد تسهیلات مناسب برای اقدامات وگذاری با توقف بانک	X									X		مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	X	
۳۱	تأمین عملیات برای اقدامات وگذاری با توقف بانک	X									X		بانک صنعت و معدن	بانک صنعت و معدن	X	
۳۲	مدیریت ریسک	X									X		بانک صنعت و معدن، بانک مرکزی سینه مرکزی	بانک صنعت و معدن، بانک مرکزی سینه مرکزی	X	

پیشنهاد انجام اقدامات برای تبدیل بانک به یک بانک توسعه

۱- اصلاحات درون سازمانی

تفاوت اساسی بانک توسعه‌ای با سایر مؤسسات مالی صرفاً در اعطای تسهیلات ارزان قیمت به طرح‌های دیر بازده نمی‌باشد بلکه بانک‌های توسعه‌ای برحسب اهداف و وظایف تعریف شده با پویایی سازمانی خود، دارای وظایف دیگری مانند آماده‌سازی بازار سرمایه برای به عهده گرفتن ریسک پروژه‌های سرمایه‌گذاری، ارائه خدمات مشاوره‌ای و توسعه‌ای نیز می‌باشند که از عمده‌ترین نقش‌های آن کارکرد آمیشی و هدایت منابع کمیاب سرمایه در جهت تخصیص بهینه آن و کارآفرینی در عرصه‌های مختلف بخش صنعت و معدن می‌باشد. جهت تحقق شرایط مناسب برای عملکرد مطلوب، انجام اقدامات زیر ضرورت می‌یابد.

۱-۱- اصلاح ساختار سازمانی

ساختار سازمانی و گردش فعالیت بانک با توجه به حوزه وسیع ارائه خدمات مشاوره‌ای در زمینه برنامه‌های ملی و ایجاد تعادل‌های منطقه‌ای، گسترش ظرفیت‌های صنعتی و معدنی، گسترش بازارهای مالی، کمک به ارتقاء نظام مدیریتی واحدهای صنعتی و معدنی، استفاده از فن‌آوری‌های جدید و همچنین نظارت بر اعطای تسهیلات و بهره‌گیری از ابزارهای جدید و کارآمد تأمین منابع مالی مستلزم تطبیق فعالیت‌های سازمانی با مسئولیت‌های مربوطه می‌باشد. گردش صحیح فعالیت در ساختار تطابق یافته سازمان با مسئولیت‌ها بیش از هر چیز وابسته به عملکرد مناسب کارکنان براساس کارائی و توانائی‌های تخصصی آنها می‌باشد که سهولت و سرعت گردش کار را تضمین می‌نماید.

۱-۲- اصلاح بافت نیروی انسانی

انجام وظایف بانک‌های توسعه‌ای در حوزه‌های شناسائی، مکان‌یابی، ارزیابی و نظارت بر اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی در راستای اهداف توسعه ملی - منطقه‌ای با هدف تقویت بخش خصوصی، نیازمند برخورداری از کارشناسان کارآمد و خلاق می‌باشد. در این زمینه شناسائی و اعمال سیاست‌هایی که بتواند نیروی انسانی مورد نیاز را جذب و حفظ نماید، ضرورت تام دارد. از دشواری‌های اساسی که در این زمینه بانک با آن مواجه است، فقدان نظام مناسبی برای جذب، نگهداری و آموزش نیروی انسانی، از دست دادن کارشناسان قدیمی، عدم جایگزینی آنها و فاصله بین سنوات خدمت کارشناسان قدیمی و جدید است.

۱-۳- اصلاح ساختار شرکت‌های تابعه جهت واگذاری

با توجه به امکان بالقوه طولانی شدن واگذاری سهام بانک در شرکت‌های تحت پوشش، مدیریت

بهبود ثروت مذکور اجتناب‌ناپذیر است. اصلاح ساختار شرکت‌های تحت پوشش مستلزم برقراری ساز و کارهایی است که در افزایش کارایی عوامل تولید مؤثر باشد و استفاده بهینه و کارآ از منابع به شدت متأثر از نظام مدیریتی و ساختار سازمانی می‌باشد. در نتیجه نخستین گام، کارآ نمودن یا اصلاح نظام مدیریت حاکم بر شرکت‌های تحت پوشش می‌باشد. مطلوب‌ترین طریق افزایش کارایی فنی و اقتصادی در شرکت‌های تحت پوشش به شرح زیر خلاصه می‌گردد:

● استقلال نظام مدیریت شرکت‌های تحت پوشش از مدیریت بانک و حفظ نقش بانک به عنوان سیاستگذار،

● استفاده از ساز و کارهای رقابتی.

با توجه به موارد ذکر شده کارگزاری و تصدی شرکت‌های تحت پوشش به صورت مستقیم یا غیرمستقیم به تنهایی متضمن انجام اصلاحات در ساختار شرکت‌ها به صورت کارآمد نخواهد بود. مشکلات عدیده ناشی از اعمال مدیریت مستقیم دولتی شناخته شده است. شرکت‌های مادر در صورت برخورداری از ساز و کارهای رقابتی و معیارهای انضباطی (از قبیل عدم انتصاب کارکنان بانک و شرکت‌های مادر در شرکت‌های تابعه و...) می‌تواند ابزار مناسبی برای کاهش یا رهایی از آثار بنگاهداری فعال در دوره انتقالی (تا واگذاری شرکت‌های متعلق به بانک) باشد.

۱-۴-۱- واگذاری سهام شرکت‌های تابعه و کاهش تصدی

واگذاری شرکت‌های تابعه به بخش خصوصی از دو طریق امکان‌پذیر است:

۱-۴-۱-۱. واگذاری مستقیم.

۱-۴-۱-۲. واگذاری مرحله‌ای.

۱-۴-۱-۱. واگذاری مستقیم

واگذاری مستقیم، از طریق عرضه سهام در بازار بورس اوراق بهادار، مزایده فروش دارایی‌ها و یا از طریق مذاکره امکان‌پذیر می‌باشد.

۱-۴-۱-۲. واگذاری مرحله‌ای

بر اساس بررسی‌های انجام شده نقدینگی بخش خصوصی بیش از ۲۰ درصد ارزش دارایی‌های شرکت‌های دولتی نمی‌باشد. بر همین اساس با توجه به ضرورت اجرای مفاد تبصره ۳۵ قانون بودجه سال ۱۳۷۷ جهت واگذاری شرکت‌های مشمول به بخش خصوصی، ظرفیت بازار سرمایه در جذب این گونه دارایی‌ها با محدودیت‌های جدی مواجه می‌باشد. بر همین اساس واگذاری مرحله‌ای دارایی‌ها به شرکت‌های سرمایه‌گذاری مادر با توجه به ظرفیت محدود بازار سرمایه یکی از طرق واگذاری خواهد

بود. نقش بانک صنعت و معدن عمدتاً نقش نظارتی در مدیریت کارآمد و سپس واگذاری صحیح دارائی می‌باشد.

در خصوص شرکت سرمایه‌گذاری مدیریتی (HOLDING) لازم به ذکر است که تشکیل این نوع شرکت که ممکن است برحسب نوع صنعت بیش از یک شرکت باشد، جهت کاهش تصدی بانک در مدیریت شرکت‌ها و ارائه خدمات تخصصی مدیریتی، مالی، صنعتی، بازرگانی و اداری به صنایع مربوطه پیش‌بینی شده است و دارای ساختاری مناسب جهت مدیریت رشته‌های صنعتی مختلف خواهد بود. بدیهی است در صورت تشکیل این شرکت‌ها، بخش‌های ذی‌ربط و کارکنان آنها به این شرکت‌ها منتقل خواهند گردید و تا زمانی که شرکت‌های مزبور تحت مدیریت بانک قراردارند و امکان انتقال آنها فراهم نشده است، اداره مطلوب و بهینه آنها در شمار اولویت‌های بانک می‌باشد.

۳-۴-۱- اعطای مجوز جهت سهولت واگذاری و فروش سهام بانک در شرکت‌ها

واگذاری سهام بانک در شرکت‌ها و هجرت از هویت بهره‌بردار و سرمایه‌گذار به هویت بانک‌دار توسعه جهت تحقق نقش تشویقی و ترغیب بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری، از بالاترین اولویت‌ها برخوردار است. با توجه به فقدان شرایط محیطی و حتی عدم احساس امنیت لازم نزد مجریان فروش سهام از یک طرف و روش‌های نوین و پیچیده مدیریت سرمایه‌گذاری (شامل شیوه‌های ارزیابی و فروش) از طرف دیگر، لزوم بازنگری در مجموعه مجوزها و روش‌ها با هدف تسهیل شرایط واگذاری و ایجاد پوشش امنیت لازم برای مجریان را ایجاب می‌نماید. موارد زیر نمونه‌هایی از اقدامات مذکور می‌باشد.

- پذیرش اصل تعیین قسمت براساس ارزش تنزیل شده جریان‌های درآمدی مورد انتظار در آینده، در کنار سایر روش‌ها،
- اجازه واگذاری سهام شرکت‌ها خصوصاً به گروه‌های کارآفرین به اقساط طویل‌مدت با دریافت سود و کارمزدی حداکثر معادل نرخ تسهیلات بخش صنعت یا کمتر از آن در قبال وثیقه سهام و اموال شرکت،
- اجازه صریح فروش سهام از طریق مذاکره به اشخاص حقیقی و حقوقی با توجه به قراردادهای تعهدات خریدار برای بهبود وضع شرکت،
- اجازه فروش سهام شرکت‌های زیانده به قیمت توافقی یا از طریق حراج بدون در نظر گرفتن ارزش روز دارائی‌های شرکت. زیرا تعیین ارزش روز به روش کارشناسی رسمی دادگستری در این‌گونه موارد دور از واقع‌بینی است،
- اجازه فروش سهام شرکت‌های سودآور با توجه به بازدهی و پیش‌بینی وضعیت آتی آنها بدون در نظر گرفتن ارزش روز دارائی‌های شرکت،

- اجازه فروش سهام شرکت‌های سودآور با توجه به بازدهی و پیش‌بینی وضعیت آتی آنها بدون در نظر گرفتن ارزش روز دارائی‌های شرکت،
- اجازه انحلال شرکت‌هایی که نگاه‌داری آنها مقرون به صرفه نمی‌باشد و در صورت فعال بودن نیز خریداری برای آنها پیدا نمی‌شود (از طریق واگذاری دارائی‌های آنها و در صورتی که از این راه نیز امکان تصفیه شرکت وجود نداشته باشد، اعلام ورشکستگی آنها).

۱-۵- اصلاح اساسنامه

بانک صنعت و معدن طبق قانون نحوه اداره امور بانک‌ها تأسیس گردیده و طبق قانون مذکور اداره می‌شود و اساسنامه کنونی بانک برهما مبنا تدوین و به تصویب مجمع عمومی بانک‌ها رسیده است. تحولات سال‌های اخیر و ضرورت ورود بانک صنعت و معدن به بازارهای مالی داخلی و خارجی و همچنین ایجاد تنوع در فعالیت‌های بانک چه از نظر تجهیز منابع و تخصیص آنها به طرح‌ها و چه از نظر ارائه خدمات مشاوره‌ای تخصصی به متقاضیان، ایجاب می‌نماید در اساسنامه بانک در زمینه موضوع فعالیت، وظایف و ارکان تغییراتی داده شود. این تغییرات تا آنجا که مغایرتی با قوانین موضوعه کشور نداشته باشد صرفاً در جهت ایجاد سهولت در اداره بانک و استقلال در تصمیم‌گیری‌ها می‌باشد. اصلاحات پیشنهادی در اساسنامه به طور بانکی جداگانه تهیه و جهت کسب موافقت مسئولین ذی‌ربط ارائه خواهد شد.

۱-۶- آئین‌نامه استخدامی مشترک بانک‌ها

روابط استخدامی بانک صنعت و معدن همانند سایر بانک‌ها (به استثنای بانک مرکزی) مشمول آئین‌نامه استخدامی مشترک بانک‌ها می‌باشد. ماهیت تخصصی بودن فعالیت بانک صنعت و معدن و ضرورت جذب و حفظ نیروی انسانی متخصص و کارآمد با مقررات آئین‌نامه استخدامی مشترک بانک‌ها در تناقض است. در بسیاری از موارد بانک مجبور شده از طرق مختلف جایگزینی بخشی از نیاز اقتصادی کارکنان خود را تأمین نماید که اثرات منفی آن قابل توجه است. به طور کلی فعالیت بانک‌داری توسعه‌ای، فعالیتی است تخصصی که در بسیاری از بخش‌ها از ماهیتی پژوهشی نیز برخوردار است و به همین دلیل، در جذب نیروی انسانی مورد نیاز خدمات کارشناسی، بانک باید بتواند جذابیت‌های لازم را برای جذب و نگهداری دست کم پنج ساله متخصصانی که بتواند به عنوان محققان صنعتی به کار گرفته شوند فراهم آورد. پیوستن برخی از این متخصصان به جامعه مدیران صنعت کشور و یا کارآفرینان بخش خصوصی، خدمت غیرمستقیمی است که بانک‌های توسعه‌ای در آموزش مدیران بخش دولتی و خصوصی به عهده دارند. از این لحاظ بانک‌های توسعه‌ای بایستی برای تجهیز منابع انسانی از استقلال برخوردار بوده و

بتوانند کارشناسان مورد نیاز خود را از میان واجدان شرایط ویژه، تأمین و با تبعیت از نظام پرداخت مناسب و حفظ آنان، ایشان را به دارائی‌های اصلی بانک و صنعت تبدیل کنند. با پذیرفتن اصول «یک فرد، یک شغل» و «تأمین فرد براساس قابلیت وی» لازم می‌نماید بانک صنعت و معدن از آئین‌نامه استخدامی خاص تبعیت نماید. در صورت پذیرش امر توسط مسئولین پیشنهاد جداگانه‌ای در این مورد ارائه خواهد شد.

۷-۱- سامان‌دهی دامنه فعالیت

ادغام بانک‌های توسعه صنعتی، شرکت سرمایه‌گذاری بانک‌ها و صندوق ضمانت صنعتی در بانک صنعت و معدن اگرچه در زمان خود مقبول بوده است لکن به تدریج موجب گردید که بانک با طیف وسیعی از انواع فعالیت‌ها در بخش‌ها و زیر بخش‌های صنعتی و معدنی و مسائل و مشکلات اجرایی حقوقی و مالی متعددی درگیر شود و اداره امور بانک تحت یک مدیریت واحد از انسجام لازم برخوردار نباشد. در جهت اصلاح و کاهش بار مسئولیت بانک در اداره امور مختلف، می‌توان از ایجاد شرکت سرمایه‌گذاری صنعت و معدن و شرکت کارگزاری بانک صنعت و معدن برای ارائه خدمات خرید و فروش سهام نام برد. مضافاً این‌که شرکت‌های خدماتی دیگر مانند شرکت پی خرید ایران و شرکت تسهیلات بازرگانی صنعتی به عنوان نهادهای ایجاد شده بانک در جهت ایجاد تسهیلات و ارائه خدمات به صنایع فعالیت داشته و دارند.

همان‌گونه که قبلاً اشاره شد بانک در صدد یافتن راه‌حلهای متفاوت برای کاهش بار اداره امور شرکت‌های تحت پوشش می‌باشد و در طرح ساماندهی مجدد بانک در جهت تبدیل به یک بانک توسعه‌ای، بها دادن بیشتر به فعالیت‌های پژوهشی، توسعه‌ای، اعطای تسهیلات به متقاضیان بخش خصوصی و ارائه خدمات مشاوره‌ای به آنان در دستور کار بانک قرار گرفته است.

۸-۱- ایجاد بانک صنایع کوچک

صنایع کوچک و متوسط از جایگاه مهمی در اقتصاد کشورهای توسعه یافته و توسعه نیافته برخوردارند. این بخش از صنعت عامل بسیار مهم و راهبردی در زمینه ترویج فرهنگ صنعتی در میان مناطق توسعه نیافته، ایجاد اشتغال، جلوگیری از انحصارگرایی صنعت توسط کارتل‌های صنعتی، ایجاد محیط رقابتی سالم، توسعه صنایع اقماری واحدهای بزرگ و در نهایت محیطی مناسب و مطمئن با قابلیت‌های فراوان در جهت تقویت و رشد مدیران کارآفرین می‌باشد.

در کشورهای مختلف با اتخاذ سیاست‌های قوی و کارآمد و برنامه‌ریزی‌های لازم و با ساختن محیط مناسب برای ترویج روحیه کارآفرینی، گسترش خلاقیت و نوآوری کارآفرینان و تولید بیشتر با کیفیت بهتر در جهت حمایت از صنایع کوچک سعی بسیار نموده‌اند و در ضمن آن کوشیده‌اند

سیاست‌هایی را اتخاذ نمایند که بتواند مشکلات مالی و سرمایه‌ای کارآفرینان فعال در امر تولید را تا حدودی برطرف نماید. سایر برنامه‌ریزی‌ها در جهت اصلاح سیاست‌های صنعتی، مالی و اعتباری اعم از اصلاح قوانین و مقررات مربوط به منابع مالی، تقویت دانش مدیریتی از طریق برنامه‌های آموزشی، تقویت دانش فنی و آشنائی مدیران با آخرین پدیده‌های فن‌آوری، جذب کارآفرینان بومی مناطق محروم و کمتر توسعه یافته از طریق اعطای تسهیلات و اعتبارات مالی با نرخ ترجیحی، کمک به مسایل بازاریابی کارآفرینان، برقراری ارتباط نزدیک صنایع کوچک با صنایع بزرگ و مراکز علمی، برقراری ارتباط بین کارآفرینان داخلی با کشورهای دیگر جهت بهره‌گیری از تجربیات آنان، کمک به ایجاد نهادها و تشکل‌ها، برقراری ارتباط بین کارآفرینان و سیاستگذاران صنعتی، آشنا نمودن کارآفرینان با مسائلی مانند سازمان‌دهی، برنامه‌ریزی، تجزیه و تحلیل مسایل اقتصادی، فنی، طراحی (مونتاز) بازاریابی و انطباق فن‌آوری پیشرفته بوده است.

مجموعه نارسائی‌ها و کاستی‌هایی که هم‌اکنون در بخش صنایع کوچک کشور وجود دارد، بانک صنعت و معدن را برآن داشت که به منظور تمرکز سیاست‌های واگذاری امکانات مالی با سود مناسب و اجرای سیاست‌های مالی تشویقی برای توسعه صنایع کوچک و حمایت از این صنایع در رقابت با واحدهای بزرگ صنعتی، اصلاح امور بازاریابی و دستیابی به فن‌آوری‌های جدید، از تخصص و تجربه چهل ساله خود در امر اعطای تسهیلات و ارائه خدمات تخصصی به صنایع کوچک استفاده نماید و ایجاد بانک مستقلی به نام بانک صنایع کوچک را پیشنهاد می‌نماید.

این بانک می‌تواند علاوه بر همکاری و نظارت در تدوین سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های حمایتی از صنایع کوچک و انجام تحقیقات لازم در شناسایی نقاط قوت و ضعف واحدهای کوچک صنعتی، از طریق اعطای کمک‌های مالی و ارائه خدمات تخصصی مدیریتی، فنی، بازاریابی، انتقال فن‌آوری، بهره‌برداری از سیستم‌های اطلاعاتی، سازمان‌دهی، ارتباطات، حسابداری و توسعه و تربیت نیروی انسانی و غیره به رشد و تقویت روحیه کارآفرینی و ترتیب کارآفرینان اقدام نماید. در این جهت وظایف عمده، سهامداران، منابع، محورهای عمده فعالیت این بانک و همچنین آثار تمرکز تصدی تسهیلات تکلیفی در بانک صنایع کوچک به شرح زیر خلاصه می‌شود.

وظایف عمده

- اعطای تسهیلات به کارآفرینان صنایع کوچک،
- نظارت بر اجرای طرح‌ها،
- شناسائی طرح‌های جدید،
- تشویق کارآفرینان،
- تصدی و اعطای تسهیلات تکلیفی در کلیه رشته‌ها،

- اداره وجوه امانی و بودجه‌ای تخصیصی،
- ارائه خدمات مشاوره‌ای مدیریتی، فنی، مالی و بازرگانی،
- کمک به ایجاد مؤسسات مشاوره‌ای مستقل،
- ایجاد ارتباط و هماهنگی با سازمان‌ها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی،
- انجام بررسی و پژوهش در زمینه سیاست‌ها، خط مشی‌های سرمایه‌گذاری،
- سایر عملیات و خدمات بانکی.

سهامداران

- بانک‌ها،
- شرکت‌های بیمه،
- صاحبان صنایع،
- مردم (۳۰ درصد).

منابع

- تخصیص وجوه امانی دولت و بودجه،
- تبصره‌های بودجه،
- صدور اوراق مشارکت،
- استقراض از بانک‌های داخلی،
- جذب منابع خارجی،
- سپرده‌گیری و ابزارهای خاص مالی - بانکی،
- سایر ابزارهای بازارهای پول و سرمایه ۷
- منابع مالی بخش خصوصی.

محورهای عمده فعالیت

- صنایع تأمین‌کننده نیاز سایر صنایع،
- صنایع تبدیلی محصولات کشاورزی و دامی،
- صنایع خاص تولید کالاهای صادراتی،
- توسعه جهانگردی،
- خدمات.

آثار تمرکز تصدی تسهیلات تکلیفی در بانک صنایع کوچک

- اصلاحات ساختاری در بانک‌های تجاری،
- اطمینان از وجوه سازمان تخصصی مسؤول تأمین مالی خاص مناطق، فعالیت‌های و رشته‌های اقتصادی،
- ارتقاء سطح اعمال اصول حرفه‌ای از مرحله انتخاب طرح تا نظارت بر اجرا و بازپرداخت تسهیلات،
- تمرکز تجربیات و استفاده سریع از آن در رابطه با اصلاحات مورد نیاز،
- افزایش اثربخشی و کارایی تسهیلات اعطایی.

۱-۹- ارجاع خدمات به خارج از بانک

با توجه به وظایف بانک‌های توسعه‌ای در زمینه ارائه خدمات مشاوره‌ای در حوزه‌های وسیع، ایجاد صندوق‌های مطالعاتی و یا عقد قرارداد مشاوره‌ای با مهندسين مشاور و یا افراد حقیقی و حقوقی جهت واگذاری مطالعات بخشی از موضوعات پژوهشی و انجام خدمات صنعتی، اطلاعاتی و اداری جهت کاهش ابعاد بانک لازم به نظر می‌رسد.

۲- اصلاح ساختار مالی و مجوزهای لازم

۲-۱- تبدیل بدهی‌های کوتاه‌مدت به بلندمدت

منابع مالی محدودی که در حال حاضر در اختیار بانک می‌باشد به دلیل دارا بودن ماهیت کوتاه مدت و گران‌قیمت به هیچ عنوان متناسب با ماهیت تسهیلات اعطایی بلندمدت یک بانک توسعه‌ای نیست. همان‌گونه که در بخش دوم گزارش حاضر اشاره شده است، منابع مالی بلندمدت در اختیار سه بانک عمده ادغام شده در بانک صنعت و معدن در پاستان سال ۱۳۵۶ در حدود ۶۴ درصد از کل منابع در اختیار آنها را تشکیل می‌داده است، در حالی که در پایان سال ۱۳۷۶ نسبت بدهی‌های بلندمدت به کل منابع در اختیار بانک صنعت و معدن ۲/۷ درصد بوده است. به منظور اصلاح ساختار مالی، تبدیل بدهی‌های کنونی بانک به بانک مرکزی و بانک‌های تجاری به وام‌های بلندمدت بین بانکی با کارمزد ترجیحی بر مبنای هزینه‌های عملیاتی منابع ضروری می‌نماید.

۲-۲- تأمین مجدد تسهیلات اعطائی بانک توسط سایر بانک‌ها

یکی از طرق ایجاد نقدینگی برای بانک صنعت و معدن تأمین مجدد تسهیلات اعطائی بانک توسط سایر بانک‌ها می‌باشد. مانده تسهیلات اعطائی بانک در پایان سال ۱۳۷۶ بالغ بر ۱۴۵۶ میلیارد

ریال بوده است. تأمین مجدد بخشی از این تسهیلات با حمایت بانک مرکزی و پذیرفتن مبالغ تأمین مجدد توسط بانک‌های دیگر به عنوان بخشی از سپرده قانونی آنها می‌تواند در ایجاد نقدینگی برای بانک مؤثر افتد. بدیهی است کلیه امتیازات مترتب بر اعطای تسهیلات شامل وثائق و کارمزدهای متعلقه به بانک تأمین‌کننده منابع تعلق خواهد گرفت و بانک صنعت و معدن در قبال دریافت کارمزد عاملیت منابع مذکور را عهده‌دار خواهد بود.

در توجیه این پیشنهاد می‌توان گفت توانایی بانک در پذیرش، ارزیابی و اعطای تسهیلات به متقاضیان، خود امتیازی است که تضمین‌کننده انتخاب درست طرح و اجرای صحیح آن و بازگشت به موقع سرمایه در مقایسه با سایر بانک‌های تجاری است. بنابه چنین مزیتی تنزیل تسهیلات اعطائی بانک صنعت و معدن توسط بانک‌های تجاری از جمله روش‌های بازگشت سریع منابع می‌باشد. در چنین حالتی هرچند با نرخ سود کمتر از اعطای تسهیلات، منابع اعطا شده به متقاضیان توسط سایر بانک‌ها تنزیل می‌گردد در مقابل بانک به طور نسبی موفق به حفظ ارزش منابع خود در مقابل تورم آتی خواهد شد و مجدداً از منابع خود برای اعطای تسهیلات استفاده می‌نماید.

۳-۲- معاف نمودن بانک از پرداخت سود سهام دولت و مالیات عملکرد

عملکرد بانک صنعت و معدن طی سال‌های گذشته همراه با سود بوده و از این جهت مشمول پرداخت مبالغ قابل توجهی تحت عنوان سود سهام دولت و مالیات گردیده است. به منظور تقویت بنیه مالی بانک، با توجه به این‌که دولت قدرت تزریق منابع به بانک را ندارد، پیشنهاد می‌نماید بانک از پرداخت سود سهام دولت و مالیات عملکرد معاف گردیده و مبالغ متعلقه به عنوان مطالبات دولت نزد بانک باقی بماند. تبدیل مبالغ جمع شونده مذکور به اندوخته غیر قابل تقسیم را پیشنهاد می‌نماید.

۴-۲- معاف نمودن بانک از سپرده قانونی نزد بانک مرکزی

و استرداد سپرده موجود

در پایان سال ۱۳۷۶ سپرده قانونی بانک صنعت و معدن نزد بانک مرکزی بالغ بر ۳۴/۸ میلیارد ریال بوده است. به منظور تقویت بنیه مالی بانک پیشنهاد می‌نماید بانک صنعت و معدن از تودیع سپرده قانونی به نزد بانک مرکزی معاف گردیده و سپرده قانونی فعلی به بانک مسترد گردد.

۵-۲- کاهش سپرده گشایش اعتبار نزد بانک مرکزی

در حال حاضر میزان سپرده گشایش اعتبار نزد بانک مرکزی ۹۰ درصد مبلغ پیش دریافت اعتبار از مشتریان می‌باشد. به منظور کمک به نقدینگی بانک پیشنهاد می‌نماید معادل مبالغ سپرده، اعتبار بلندمدت در اختیار بانک قرار داده شود. این رقم در پایان سال ۱۳۷۶ معادل ۱۰۴ میلیارد ریال بوده است.

۲-۶- اصلاح سقف مجاز اعطای تسهیلات

سقف مجاز تعیین شده برای اعطای تسهیلات به هر طرح به هیچ عنوان در خور منابع مالی مورد نیاز برای اجرای طرح‌ها نیست و اغلب منجر به انجام مجموعه‌ای مکاتبات و مذاکرات وقت‌گیر برای کسب مجوز در هر مورد گردیده است. پیشنهاد می‌نماید سقف مذکور در حدود نسبی از مجموع حقوق صاحبان سهام بانک مثلاً ۱۰ درصد تعیین گردید.

۲-۷- تعیین نرخ ترجیحی برای تسهیلات اعطائی

از آنجاکه طرح‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت و یا سرمایه‌گذاری در مناطق محروم و یا سرمایه‌گذاری‌های جدید و ریسک بالا نیازمند اعطای تسهیلات با نرخ مناسب جهت تشویق سرمایه‌گذاران می‌باشد، اعطای تسهیلات با نرخ ثابت چنین امکانی را فراهم نمی‌سازد. بر همین اساس رعایت نرخ‌های ترجیحی برای تسهیلات اعطائی بر حسب نوع سرمایه‌گذاری ضروری می‌باشد.

● یکسان بودن نرخ اعطای تسهیلات در کل شبکه بانکی عملاً نقش توسعه‌ای بانک صنعت و معدن را در جذب سرمایه‌های بخش خصوصی به امر سرمایه‌گذاری‌های خاص توسعه‌ای با مشکل مواجه نموده است. بدیهی است قائل شدن نرخ نازل برای اعطای تسهیلات به پروژه‌های خاص بخش صنعت مستلزم در اختیار داشتن منابع ارزان قیمت با شرایط سهل و یا دریافت یارانه از دولت برای پوشش بخشی از هزینه‌های واقعی اعطای تسهیلات با شرایط مناسب می‌باشد که قبلاً به آن اشاره شده است.

● نوسانات نرخ ارز و تحمیل واریز مابه‌التفاوت تغییر نرخ ارز در دوران اجرای طرح از عوامل بازدارنده سرمایه‌گذاری می‌باشد. پذیرش چنین خطر بزرگی چه برای سرمایه‌گذاران و یا اعطاء کنندگان تسهیلات دور از انتظار بوده و در اغلب موارد طرح را از توجیه اقتصادی و مالی ساقط می‌نماید. حسب مورد این‌گونه افزایش‌ها می‌بایستی برای موارد خاص کلاً بخشوده شود و در صورتی که امر بخشودگی مقدور نباشد از ابتدا اعلام شود که هرگونه مابه‌التفاوت احتمالی به صورت تسهیلات بلندمدت ارزان قیمت تأمین خواهد شد.

۲-۸- مجوز کلی استفاده از ابزارهای مالی در بازارهای داخلی

یکی از مهمترین بازارهای تأمین کننده منابع مالی مورد نیاز بانک‌های توسعه‌ای بازارهای مالی به خصوص بازار سرمایه می‌باشد. از آنجاکه بانک‌های توسعه‌ای موظف به گسترش مکانیزم بازار رقابتی و تقویتی بخش خصوصی در ایجاد و گسترش ظرفیت‌های صنعتی و معدنی می‌باشند، گسترش و تعمیق بازار سرمایه و تأمین منابع از آن، از عمده‌ترین وظایف جدید بانک صنعت و معدن خواهد بود. بر همین اساس بانک جهت چنین اقداماتی نیازمند استفاده از ابزارهای بازار سرمایه به شرح زیر می‌باشد.

- انتشار انواع اوراق بهادار نظیر اوراق مشارکت، اوراق درآمد، اوراق تضمین، اوراق باوثیقه و غیره،
 - انتشار اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام، سرمایه کالاهای شرکت‌های تحت پوشش،
 - انتشار اوراق بهادار با نرخ شناور،
 - انتشار اوراق مشتقه (اختیار معامله خرید / فروش، سلف، معاوضه، قرارداد آتی...)
 - انتشار اوراق به اتکای دارائی‌ها،
 - استفاده از سایر ابزارهای مالی: ابزارهای پولی نظیر صدور گواهی سپرده، گواهی پذیرش بانکی از طریق شبکه بانکی و افتتاح حساب خاص و سپرده‌گیری برای طرح‌های مشخص، خرید و فروش اوراق بهادار با اعطای تسهیلات مالی و سایر نوآوری‌های حوزه مهندسی مالی که ممکن و مفید باشد.
- پیشنهاد می‌شود برای جلوگیری از تأخیرهای طولانی مجوزهای مربوط به صورت یک‌جا و کلی در اختیار قرار گیرد.

۹-۲- مجوز کلی استفاده از ابزارهای مالی ممکن در بازارهای مالی خارجی

همان‌گونه که در بخش اول گزارش در مورد عملکرد بانک‌های توسعه‌ای در قبال از پیروزی انقلاب اسلامی ذکر گردید، بانک‌های مذکور توانستند با جذب منابع خارجی از طریق دریافت وام و سرمایه‌گذاری خارجی، طرح‌های متعددی را به‌مورد اجرا بگذارند و با انتشار اوراق قرضه در بازارهای پولی خارج به منابع ارزی دسترسی یابند. در حال حاضر قراردادهای متعددی در کشور بین شبکه بانکی و بانک‌ها و مؤسسات خارجی منعقد گردیده و در برخی موارد این منابع مورد استفاده سازمان‌های مختلف قرار گرفته است.

بانک صنعت و معدن در زمینه جذب و استفاده از منابع خارجی در چارچوب قراردادهای همکاری اقتصادی بین کشورها و به دلیل آن‌که در مضیقه تجهیز منابع ریالی مورد نیاز طرح‌ها بوده است، چندان فعالیتی نداشته است. چنان‌که برای تجهیز منابع ریالی مورد نیاز بانک تدابیری به‌مورد اجرا گذارده شود، زمینه برای جذب منابع خارجی در طرح‌ها به‌صورت مختلف از قبیل تأمین پروژه (Project Financing)، جلب سرمایه‌گذاران خارجی برای مشارکت یا وام‌دهی، بیع متقابل و غیره فراهم خواهد شد. دیگر منبع خارجی قابل ذکر استقراض و برقراری خط اعتباری بین بانک و بانک‌ها و مؤسسات مالی بین‌المللی از قبیل بانک توسعه اسلامی و بانک جهانی می‌باشد. همچنین انتشار اوراق مشارکت به‌اتکاء سهام در بازارهای مالی بین‌المللی و فروش سهام به سرمایه‌گذاران خارجی از طرق ممکن کسب منابع می‌باشد.

جهت استفاده از منابع خارجی پیشنهادات زیر جهت اخذ مجوز کلی ارائه می‌گردد:

- تخصیص میزان معین ارزی برای استفاده در صنایع کوچک توسط بانک مرکزی که استفاده از آن بنا بر بررسی و تصویب بانک صنعت و معدن برای طرح‌های ارزیابی شده صادراتی، زود بازده و کم

ارزبر خواهد بود،

- استقراض از مؤسسات مالی چند ملیتی مانند بانک توسعه اسلامی (IDB)، بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه (IBRD)، شرکت مالی بین‌المللی (IFC) و استقراض سندیکائی یا منفرد،
- انتشار اوراق مشارکت به اتکاء سهام در بازارهای مالی بین‌المللی و یا سایر ابزارهای مشابه،
- فروش سهام به سرمایه‌گذاران خارجی،
- تجارت، بیع متقابل و سایر ابزارها در چارچوب معین.

۲-۱۰- تضمین خرید تتمه اوراق مشارکت

از آنجاکه اوراق مشارکت جهت جذب نقدینگی بخش خصوصی به منظور اجرای طرح و یا طرح‌های مشخص با سود قابل انتظار صادر می‌شود، طبیعی است چنانچه تمامی منابع پیش‌بینی شده جذب نگردد، بهره‌برداری از پروژه‌های در دست اجرا با مشکل مواجه خواهد شد. بر همین اساس پیشنهاد می‌شود که تتمه اوراق مشارکت صادره بانک توسعه سایر بانک‌های تجاری خریداری گردد. همچنین بانک‌های تجاری موظف به خرید اوراق مشارکت صادر شده با اتکاء به تضمین‌های دولت یا وثائق بانک صنعت و معدن شوند. بدیهی است مبالغی که از این طریق توسط بانک‌های تجاری تأمین خواهد شد می‌تواند به عنوان قسمتی از سپرده قانونی آنها نزد بانک مرکزی ملحوظ گردد.

۲-۱۱- مجوزهای کلی اداره و جوه امانی (دستگاه‌ها و نهادها)

توانائی بانک صنعت و معدن در ارزیابی اقتصادی- مالی و فنی طرح‌های صنعتی و معدنی، اجرای صحیح آنها و هماهنگ نمودن این طرح‌ها با برنامه‌های ملی - منطقه‌ای پشتوانه خوبی جهت اجرای صحیح طرح‌های عمرانی است. همکای بانک در فرآیند برنامه‌ریزی‌های صنعتی و اقتصادی می‌تواند هم منجر به شناسائی، جانمایی و انتخاب طرح‌های صنعتی و معدنی گردد و هم تجربه چهل ساله بانک در مدیریت اجرایی پروژه سبب می‌گردد بانک توانمندتر از سایر نهادها عمل نماید. با توجه به وظایف اصلی، بانک می‌تواند عاملیت ارزیابی و اجرای طرح‌های عمرانی را به عهده گیرد. بدین ترتیب صدور مجوز کلی اداره و جوه امانی دولتی و خصوصی پیشنهاد می‌گردد.

۳- تقویت و تجهیز منابع مالی

بانک صنعت و معدن جهت انجام وظایف خود نیازمند استفاده از تسهیلات ارزان قیمت، افزایش کارائی منابع و شناخت راه‌های مختلف تجهیز منابع مالی می‌باشد. به همین منظور طرق مختلف زیر برای تأمین منابع مالی و ایفای نقش توسعه‌ای بانک پیشنهاد می‌گردد:

۳-۱- عاملیت منابع تبصره‌های تکلیفی بودجه و برنامه

عملکرد تبصره‌های تکلیفی در اقتصاد ایران گواه مشکلات بسیاری در تخصیص بهینه سرمایه و منابع در بخش‌های مختلف اقتصادی است. با توجه به ضرورت وجودی بانک‌های توسعه‌ای، چنین منابعی اصولاً باید از طریق بانک‌های تخصصی - توسعه‌ای مورد استفاده قرار گیرد، زیرا بانک‌های توسعه‌ای جهت تخصیص این منابع از تجربه، امکانات و توانائی‌های سازمانی و نیروی انسانی مناسب‌تری نسبت به بانک‌های تجاری برخوردار می‌باشند. بر همین اساس بانک صنعت و معدن نهادی مناسب‌تر و موجه‌تر از سایر بانک‌ها و مؤسسات در فرآیند بررسی صحیح چگونگی تخصیص منابع تکلیفی است. استفاده مطلوب از اعتبارات تبصره‌ها که عمدتاً به منظور محرومیت‌زدایی، ایجاد اشتغال و توسعه متوازن در نقاط مختلف می‌باشد، نیازمند جانمایی و گزینش طرح‌های صنعتی و معدنی در نظام برنامه‌ریزی آمایشی است. امکان‌سنجی طرح‌های صنعتی و معدنی در مقیاس‌های اقتصادی کوچک و متوسط با هدف‌های توسعه و تعادل منطقه‌ای نیازمند شناخت توانائی‌ها و امکانات در سطوح مختلف برنامه‌ریزی آمایشی یعنی برنامه‌ریزی سازمان فضائی روستائی (طرح هادی روستا)، طرح جامع شهرستان و استان (منطقه) در انطباق با برنامه‌ریزی ملی - بخشی است. چنین کارکردی نیازمند وجود نهاد توسعه‌ای کارآمد با توان پژوهشی قوی در انطباق با نظام برنامه‌ریزی ملی - منطقه‌ای می‌باشد که انجام چنین امری خارج از توان و یا وظایف بانک‌های تجاری می‌باشد.

۳-۲- عاملیت طرح‌های عمرانی صنعتی و معدنی

با توجه به اهمیت و نقش طرح‌های عمرانی در نظام برنامه‌ای، انتخاب و اجرای صحیح طرح‌ها، تحقق اهداف برنامه را امکان‌پذیر می‌سازد. بر همین اساس شناسائی، ارزیابی، جانمایی و اجرای طرح‌های عمرانی در فرآیند توسعه اقتصادی نیازمند نهاد توسعه‌ای چون بانک صنعت و معدن می‌باشد. ارائه خدمات مشاوره‌ای توسط بانک با توجه به تجارب چهل ساله و برخورداری از نیروهای متخصص، ابزارها و نهادهای مناسب، از خدمات سایر مؤسسات مشاوره صنعتی مفیدتر خواهد بود. نقش بانک صنعت و معدن در فرآیند تدوین برنامه ملی و منطقه‌ای و ایفاگری نقش بازوی اجرائی دولت در وظیفه کارآفرینی و تحقق اهداف برنامه، بخش دیگری از توانائی‌های بانک در عاملیت اجرای طرح‌های عمرانی است.

چنانچه طرح‌های عمرانی به طور صحیح شناسائی، ارزیابی و جانمایی نشوند و اداره پروژه در مرحله اجرا طولانی و پرهزینه گردد، اجرای طرح نمی‌تواند نقش مورد انتظار را در رشد و توسعه اقتصادی ایفا نماید و غالباً به دلیل ضعف در حوزه ارزیابی و جانمایی نه تنها تعادل منطقه‌ای ایجاد نمی‌نماید بلکه با در هم ریختن سازمان فضائی سکونت‌گاه‌های شهری - روستای منجر به تشدید عدم

تبادل در رتبه و اندازه شهرها می‌گردند.

واگذاری عاملیت طرح‌های صنعتی و معدنی به بانک صنعت و معدن می‌توان منجر به افزایش آثار مثبت اجرای طرح و کاهش هزینه‌های ناشی از اجرای نادرست گردد. عاملیت طرح‌های عمرانی با استفاده از وجوه امانی که دولت به صورت بودجه به وزارت خانه تخصیص می‌دهد، امکان‌پذیر است. از این طریق علاوه بر موارد فوق می‌توان موجبات پیش‌برد مفاهیم پاسخ‌گوئی و حساب‌دهی، اثربخشی، کارآیی و حتی جلب مشارکت بخش خصوصی از مراحل اولیه اجرای طرح را نیز فراهم نمود.

۳-۳- عاملیت تسهیلات سندیکائی بانک‌ها

حجم سرمایه‌گذاری در طرح‌ها به دلایل مختلف مبالغ هنگفتی را در بر می‌گیرد که تأمین آن توسط یک مؤسسه مالی یا بانک عملی نمی‌باشد. روال بر این است که غالباً در این گونه طرح‌ها کمک‌های مالی به صورت سندیکائی توسط چندین بانک و مؤسسه مالی تأمین می‌گردد و یکی از اعضاء سندیکا مسئولیت عاملیت وجوه را عهده‌دار می‌شود.

بدین منظور پیشنهاد می‌گردد صندوقی تحت عنوان "صندوق سندیکائی بانک‌ها" در بانک صنعت و معدن تشکیل گردد و همه ساله بودجه‌ای با مشارکت بانک‌ها در اختیار صندوق قرار گیرد. سهم بانک در صندوق حداکثر معادل ۱۰ درصد کل بودجه مصوب خواهد بود.

استفاده از وجوه صندوق سندیکا به اتکاء طرح‌های بررسی شده توسط بانک صنعت و معدن خواهد بود که به تصویب هیأت مدیره بانک صنعت و معدن خواهد رسید. واریز به وجوه به صندوق حسب نیاز طرح‌ها و در زمان پرداخت به طرح و بنا به درخواست بانک صنعت و معدن، صورت خواهد گرفت.

۳-۴- برقراری یارانه مابه‌التفاوت هزینه تسهیلات ارزی و ریالی

لازمه ایفای نقش توسعه‌ای در گسترش ظرفیت‌های صنعتی و معدنی، اعطای تسهیلات با نرخ سودی کمتر از نرخ تعیین شده در نظام بانکی است. بر همین اساس بانک توسعه‌ای زمانی قادر به ایفای نقش خود خواهد بود که مابه‌التفاوت نرخ بهره اعطای تسهیلات و تأمین منابع مالی پرهزینه توسط بانک از سوی دولت تأمین گردد. مابه‌التفاوت مذکور می‌تواند در مورد اعطای تسهیلات ریالی و یا احتساب نرخ برابری ارز به قیمت کمتر باشد. پرداخت یارانه ذکر شده در چگونگی ایفای رسالت بانک‌های توسعه‌ای از اهمیت زیادی برخوردار است. پرداخت این یارانه متناسب با قدرت ریسک‌پذیری بازار سرمایه کاهش خواهد یافت تا در نهایت با رقابتی شدن و تکامل بازار سرمایه حذف گردد.

۳-۵- سپرده‌گیری برای منظورهای خاص

سپرده‌گیری از سوی بانک صنعت و معدن از طریق بانک‌های تجاری برای انجام فعالیت‌های صنعتی و معدنی مشخص می‌تواند روش مناسبی برای تأمین منابع مالی تسهیلات اعطائی بانک به بخش خصوصی و یا شرکت‌های تحت پوشش باشد. بانک صنعت و معدن می‌تواند به پشتوانه دارائی‌های خود تضمین‌کننده اصل و فرع سپرده‌ها باشد یا عنداللزوم از سایر وثائق ممکن استفاده نماید.

۳-۶- نظریه ایجاد شعبه و اخذ سپرده

پس از تصویب قانون بانک‌داری بدون ربا و مشکلات ایجاد شده در مسیر تأمین منابع مالی بلندمدت برای بانک صنعت و معدن از طریق بانک‌های تجاری، به دفعات مسئولین نظام بانکی و نظام صنعت کشور نظریه دریافت مجوز ایجاد شعبه و اخذ سپرده‌های بانکی را برای حل مشکل تأمین منابع مالی بانک صنعت و معدن مطرح نموده‌اند ولی به دلایل زیر این بانک تاکنون این روش را مطلوب و کارساز ندانسته است:

- ایجاد شعبه بایستی با تعداد، تنوع و توزیع معناداری همراه باشد، لذا در بدو امر نیاز به سرمایه‌گذاری قابل توجهی دارد،
- تجربه بانک‌های تجاری و تخصصی نشان داده است که ایجاد بسیاری از شعب پس از تحلیل هزینه - فایده اقتصادی - اجتماعی توجیه‌پذیر نیستند و زیان آنها بیش از سود مورد انتظار است،
- تجربه بانک‌های تخصصی مسکن و کشاورزی نشان داده است که داشتن شبکه شعب می‌تواند مشکلات جدیدی را در جهت تضعیف ابعاد توسعه‌ای عملیات ایجاد نماید،
- بخش قابل توجهی از سپرده‌های بانکی دریافت شده از مشتریان ماهیتاً کوتاه مدت بوده و قابل به‌کارگیری در پروژه‌های صنعتی و معدنی بلندمدت که ماهیت توسعه‌ای دارند، نمی‌باشد،
- رواج فعالیت بانک‌داری تجاری، یک بانک توسعه‌ای را از مسیر فعالیت‌های سازنده و توسعه‌ای خود دور می‌سازد و صرفاً در شرایطی که بازار قادر به پاسخ‌گویی نسبتاً کامل به نیازهای توسعه‌ای است، موجه می‌باشد،
- در شرایط کنونی اقتصاد کشور و رکود حاکم بر بازار، مشکل ایجاد شعبه فزون‌تر خواهد بود، خصوصاً آن‌که در حال حاضر بازار پول کشور دچار مشکل چندانی نمی‌باشد بلکه بازار سرمایه که تأمین‌کننده منابع مالی بلندمدت است دارای نارسائی‌های مختلف است.

۴- مدیریت ریسک

مخاطرات موجود به دلایل مختلف از جمله، تشدید رقابت، بی‌ثباتی متغیرهای کلان اقتصادی و

اثر آنها بر نتیجه فعالیت‌ها، نوسان‌پذیری ارزش‌های خارجی و بازدهی عملیات، عدم ایفای تعهدات، تحولات تکنولوژیک و نوآوری‌ها، اهمیت سیستم‌های کنترل مدیریت و امثال اینها روزه‌روز تشدید می‌گردد. کنترل، اندازه‌گیری و مدیریت مخاطرات مذکور از عمده‌ترین اقداماتی است که برای احیای بانک بایستی انجام پذیرد.

مخاطرات مذکور را از دیدگاهی می‌توان به چهار دسته تقسیم نمود:

- ریسک عملیاتی (شامل ریسک پرسنلی، آتش‌سوزی، قطع برق، و... ریسک سازمانی)،
- ریسک مالی (شامل انواع ریسک‌های ارزی، ریسک انواع قراردادها و...)
- ریسک اعتباری (شامل ریسک حد اعتباری، ریسک سیاسی - کشوری و انتقال وجون)،
- ریسک کنترلی.

برخورداری از استراتژی لازم برای تحقق هدف مذکور، پیش شرط موفقیت هر سازمانی می‌باشد. توجه به این حوزه در دستگاه‌های دولتی، علی‌الخصوص در کشورمان، اگر نگوییم که کلاً غایب است، باید گفت که بسیار اندک می‌باشد. نتایج زیان‌بار این‌گونه بی‌توجهی‌ها باعث بروز ایرادات اساسی گردیده که شرایط حاضر منعکس‌کننده آن است.

بدیهی است هرگونه توقف و اختلال در عملیات جاری نظام بانکی و از جمله بانک‌های تخصصی و به ویژه بانک توسعه‌ای، می‌تواند به طور جدی مانع دستیابی به روندها و اهداف مورد نظر دولت گردد. بانک صنعت و معدن به عنوان یک بانک توسعه‌ای جهت انجام صحیح وظیفه و فعالیت‌های اصلی خود در چارچوب برنامه‌های کلان دولت و تضمین تداوم فعالیت، می‌باید به‌طور اعم و اخص مدیریت ریسک را در کلیه برنامه‌ها و فعالیت‌های خود به طور همه‌جانبه اعمال و رعایت نماید. برای روشن شدن پاره‌ای از نکات و با توجه به ساختار گزینه مطلوب، برخی از جنبه‌های مدیریت ریسک شکافته می‌شوند:

الف - مخاطره وجوه

- مخاطرات تفاوت نرخ ارز عملیات مالی ارزی و ارزی‌بری پروژه‌های ملی در دست اجرا توسط بانک و سایر مخاطرات ارزی در ارتباط با بانک‌های کارگزار خارجی، از نظر مقدار ارز، نرخ سود و مخاطرات سیاسی که از طریق ابزارها و ساز و کارهای مربوط و احیاناً صنعت بیمه باید پوشش یابد،
- مخاطره کمبود نقدینگی که با اعطای مجوزهای مورد درخواست، نظیر حذف سپرده نزد بانک مرکزی، حذف سپرده اعتبار اسنادی و اعطای برخی معافیت‌ها کاهش می‌یابد و نهایتاً مستلزم تأمین منابع مورد نیاز به صورت مختلف مانند وام‌های سندیکائی و عملیات بازار آزاد، به شرط اعطای یارانه مابه‌التفاوت توسط دستگاه‌های ذی‌ربط (خزانه، بانک مرکزی و...) می‌باشد. همچنین مخاطرات ناشی از معوق شدن و عدم باز یافت مطالبات از طرح‌های بزرگ می‌باید توسط بیمه مرکزی و یا بانک مرکزی

به نحوی پوشش داده شود و یا با بیع دیون بانک (مطالبات طولی مدت) توسط بانک‌های تجاری یا بانک مرکزی نقدینگی لازم برای بانک فراهم گردد.

- همچنین با طراحی و اجرای مدل مکانیزه کنترل نقدینگی (CASH FLOW) و اعمال مدیریت وجوه (FUND MANAGEMENT) این مخاطره مدیریت خواهد شد.
- در این مورد استفاده از ابزارهای کارآمد مالی و حمایت ارگان‌های بیرونی برای پوشش نوسانات اثرگذار شامل بیمه مطالبات و دارائی‌ها، استفاده از اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام، تضمین پرداخت اوراق مشارکت صادره در بازارهای داخلی و خارجی. پوشش ریسک عدم نقدینگی و خصوصی سازی، امکان‌پذیر است.

ب - سایر مخاطرات مالی

- مخاطره ضعف سیستم‌های حسابداری و مالی که مثلاً با اصلاح و مکانیزه کردن سیستم حسابداری، کاهش می‌یابد.
- مخاطره برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی: این مخاطره با تدوین راهبردهای اجرایی بانک و برنامه‌ریزی دقیق در قالب بودجه سالانه کاهش می‌یابد.
- مخاطره مالیاتی، جهت رفع این مخاطره درخواست مجوز معافیت‌های مربوطه پیش‌بینی شده است که به حفظ سطح نقدینگی بانک نیز کمک خواهد کرد.
- مخاطره مجموعه سرمایه‌گذاری (PORTEFOLIO RISK) در این خصوص بانک ضمن استفاده از ابزارهای مالی و بسته‌های نرم افزاری برای سنجش بازدهی پروژه‌ها و انتخاب مجموعه مناسب سرمایه‌گذاری با توجه به ریسک برآوردی، بهینه کردن و حداقل کردن مخاطره مجموعه سرمایه‌گذاری‌ها، تلاش در کاهش این ریسک خواهد کرد.

ج - مخاطره منابع انسانی

با توجه به منحنی ساختار کارکنان بانک از دیدگاه سابقه خدمت، به طور قطع در آینده، بخش اعظم نیروهای باتجربه بانک بازنشسته خواهند شد که مخاطره از دست دادن این ذخیره انسانی با آموزش و جذب نیروهای کارشناسی و خیره کاهش خواهد یافت. همچنین با اعطای اختیارات لازم و مسئولیت در ساختار جدید سازمانی، تا حدزیادی از این مخاطره اجتناب خواهد شد. بدیهی است که در خصوص طراحی و اعمال سیستم انگیزشی مناسب، به برخی مجوزهای استخدامی نیاز خواهد بود.

د - مخاطره سیستم‌های اطلاعاتی

این مخاطرات با طراحی و استقرار سیستم‌های مناسب مالی و اطلاعاتی در ساختار جدید بانک به

حداقل کاهش یافته و امنیت اطلاعات حیاتی و مورد نیاز تضمین خواهد شد.

هـ- مخاطرات راهبردی

این مخاطرات که ناشی از عدم کارآئی و عدم انعطاف ساختار عملیاتی می‌باشد، با تدوین راهبردهای کلان بانک و خط مشی‌ها و برنامه‌های میان مدت و کوتاه مدت (تاکتیکی) به حداقل کاهش خواهد یافت.

و- مخاطرات تجاری

این مخاطرات که عمدتاً ممکن است در عملیات مشترک بانک و عقد قراردادهای اعطای تسهیلات و غیره پیش بیاید، با آموزش‌های لازم به کارشناسان و اعمال دقت حرفه‌ای و به کارگیری نرم افزارهای تخصصی مالی - بانکی به حداقل خواهد رسید.

ز- مخاطرات عملیاتی

این مخاطرات عمدتاً متوجه تسهیلات اعطایی و سرمایه گذاری‌های بانک هستند که با اعمال دقت حرفه‌ای و کارشناسی دقیق طرح‌های مورد سرمایه گذاری و ارزیابی سایر موارد، سنجش مخاطرات، استفاده از ابزارها و مدل‌های سنجش بازدهی، ریسک و تحلیل حساسیت طرح‌ها و شبیه‌سازی نتایج مالی سرمایه گذاری، به نحو معقولی تحت کنترل در خواهند آمد.

ح- مخاطرات بیرونی

این مخاطرات که عمدتاً ناشی از تغییر در قوانین و مقررات یا تغییر در سیاست‌ها و نحوه تأمین منابع مورد نیاز بانک پیش می‌آید، می‌باید توسط دولت، بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجه و دستگاه قانونگذاری به نحو مقتضی و با حمایت‌های لازم پوشش یافته و با اعطای معافیت‌های کلی یا موردی به حداقل تقلیل یابد.

۵- بانک سرمایه گذاری خصوصی

به منظور افزایش کارآئی بازار سرمایه و ایجاد نهادهای فعال در این بازار، ایجاد بانک‌های سرمایه گذاری و مؤسسات مالی غیربانکی خصوصی مورد تصویب قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور واقع شده است.^۱ در مجموعه سیاست‌های آزادسازی و اصلاحات مالی در

۱- قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی - سیاست‌های کلی - ص ۳۹، سال ۱۳۷۴.

بازار سرمایه نیز علاوه بر لزوم تنوع در اوراق و ابزارهای مالی، اصلاح قوانین، بهبود و توسعه شبکه اطلاع رسانی، ایجاد فضای مناسب و امن برای سرمایه گذاری، جلب سرمایه های خارجی و آزادسازی نرخ های بازده، ایجاد بانک های سرمایه گذاری توصیه گردیده است.^۱

بانک های سرمایه گذاری از واسطه های مالی و نهادهای تخصصی مهم در سیستم مالی پایه - اوراق بهادار می باشند که مهمترین وظیفه آنها مشاورت در تأمین مالی طرح های اقتصادی - صنعتی و تقبل ریسک در عرضه سهام می باشد. به عبارت دیگر واحدهای صنعتی که نیاز به منابع مالی جدید دارند از طریق این بانک ها اقدام به عرضه سهام می نمایند. این بانک ها در قیمت گذاری، انتشار، پذیره نویسی و بازاربایی اوراق بهادار جدید متخصص بوده و غالباً در زمینه تعهد خرید، مشاوره و معامله فعالیت می کنند و گردش امور مالی بخش های غیرمالی (یا بنگاه های صنعتی) را تسهیل می نمایند و ریسک پذیره نویسی را نیز تقبل می نمایند.^۲

انتشار سهام عادی، سهام ممتاز یا اوراق قرضه بانرخ و سررسید معین از انواع مشاوره هایی است که بانک های سرمایه گذاری ارائه می نماید. بانک سرمایه گذاری غالباً اوراق بهادار را از بنگاه های صنعتی خریداری کرده و به عموم عرضه می نماید ولی در مورد اوراق بهادار با قیمت بالا برای تقسیم ریسک گاه چند بانک سرمایه گذاری با یکدیگر به صورت اتحادیه مشارکت می کنند که به نام اتحادیه بانک های سرمایه گذاری معروف است.

با توجه به مطالب فوق و با استفاده از مجوز قانون برنامه دوم در مورد ایجاد بانک های، سرمایه گذاری خصوصی، ضمن رعایت اصل چهل و چهارم قانون اساسی و قانون ملی شدن بانک ها، می توان با حفظ نقش توسعه ای بانک به تدریج با فروش سهام بانک به بخش خصوصی (ابتدا زیر ۵۰ درصد و سپس بیش از ۵۰ درصد) این بانک را تبدیل به یک بانک سرمایه گذاری خصوصی نمود و بدین ترتیب ضمن آن که نقش مطلوب بانک در فرآیند توسعه اقتصادی کشور حفظ خواهد شد، بخشی از توان آن به عوان یکی از نهادهای تخصصی بازار سرمایه در تقویت کارآئی این بازار به کار گرفته خواهد شد. بدهی است الزامات و زمان بندی انجام آن در گزینه مطلوب، در مورد این گزینه نیز صادق است.

بخش ششم - برنامه سوم توسعه اقتصادی - اهداف، راهبردها و پیش بینی منابع و مصارف بانک صنعت و معدن

در این بخش ابتدا تصویری از شرایط اقتصادی کشور در حال حاضر و تصویر ادامه روند موجود ارائه و مضامین اصلی برنامه سوم که سیاست های کلی برای خروج از وضعیت کنونی و حرکت به سمت

۱- همانند ماخذ.

۲- بررسی بازارهای سرمایه در رابطه با توسعه صنعتی کشور، مؤسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی و توسعه، سال ۱۳۷۵.

اقتصادی پویا می‌باشد بر شمرده شده است. با محور قرار دادن مضامین برنامه سوم، اهداف کیفی و کمی بانک صنعت و معدن و رئوس برنامه راهبردی میان مدت و بلندمدت بانک در قالب یک بانک توسعه به شرح زیر تبیین گردیده سات:

اهداف کیفی و وظایف بانک صنعت و معدن

اهم اهداف و وظایف بانک صنعت و معدن در شرایط کنونی و با توجه به اهداف برنامه‌های کلان اقتصادی کشور به شرح زیر می‌باشد:

الف - اهداف:

تسهیل در فرآیند نیل به اهداف طرح سامان دهی و برنامه سوم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور از دیدگاه‌های زیر:

- تشویق مشارکت مردم در فعالیتهای صنعتی و معدنی، توسعه بخش خصوصی و کارآفرینی،
- کمک به افزایش سطح ارزش افزوده با ایجاد واحدهای صنعتی جدید،
- کمک به کاهش تورم از طریق افزایش تولید و کاهش قیمت تمام شده محصولات،
- کمک به توسعه صادرات غیرنفتی در جهت کاهش اتکاء به صدور نفت خام،
- کمک به تشخیص اولویتهای بخشی و منطقه‌ای سرمایه‌گذاری‌ها،
- کمک به افزایش سطح اشتغال با ایجاد واحدهای صنعتی جدید و الویت دادن به طرح‌های کاربرد در سطح صنایع کوچک،
- کمک به افزایش بهره‌وری در مورد کلیه عوامل تولید،
- کمک به توسعه منابع انسانی، ارتقاء توانائی، ظرفیت و کارائی،
- کمک به رشد بهره‌گیری از سرمایه‌گذاری‌های خارجی و استفاده از ابزارهای جدید ارزی،
- کمک به کاهش تصدی دولتی و سرعت بخشیدن به جریان خصوصی سازی و ایجاد شرایط رقابتی،

- کمک و نظارت در جریان خصوصی سازی شرکت‌های دولتی،
- بهسازی نظام مدیریت منابع و استفاده کارآمد از ظرفیتهای موجود،
- شناسائی و اجرای شیوه‌های جدید تجهیز منابع مالی،
- کمک به امر تحقیق و توسعه و تحول فن‌آوری و ارتقای آن،
- کمک به کاربرد فن‌آوری اطلاعات (Information Technology)،
- کمک به تحقق عدالت اجتماعی از طریق ایجاد صنایع در مناطق محروم و توازن منطقه‌ای،

ب - وظایف:

به طور کلی براساس جایگاه تعیین شده، بانک برای نیل به اهداف خود، وظایف زیر را به عهده دارد:

- انجام مطالعات بخشی و تشویق کارآفرینان جهت سرمایه گذاری (حلقه‌های مفقوده تولیدات صنعتی)،

- تقویت کارآفرینی و راهنمایی و ارائه خدمات مشاوره‌ای به کارآفرینان،
- کمک به ایجاد صنایع دارای تکنولوژی پیچیده، سرمایه گذاری سنگین، مدیریت و تخصص‌های ویژه، ریسک زیاد یا ناشناخته بود اثرات اجرای طرح،
- بررسی، مطالعه و ارزیابی طرح‌های متقاضیان دریافت تسهیلات به منظور تخصیص بهینه منابع،

- تأمین منابع مالی بلندمدت طرح‌ها در بخش خصوصی و غیر خصوصی،
- نظارت بر اجرای صحیح طرح‌های استفاده کننده از منابع تسهیلاتی،
- تشویق سرمایه گذاری در مناطق محروم کشور و ایجاد توازن منطقه‌ای توسعه،
- اصلاح ساختار بخش صنعت از طریق تشویق به اجرای طرح‌های تولید کننده محصولات واسطه‌ای و سرمایه‌ای،

- مطالعه بازارهای بین‌المللی جهت توسعه صادرات و برون‌گرایی واحدهای صنعتی،
- اولویت قائل شدن برای تأمین مالی واحدهائی که دارای توان صادراتی می‌باشند،
- ایجاد ارتباط با مؤسسات مالی بین‌المللی و بانک‌های خارجی (بازار سرمایه بین‌المللی) جهت جذب منابع،

- کمک به ایجاد، توسعه و تعمیق بازارهای مالی کشور،
- هدایت پس‌اندازها به مجاری سرمایه گذاری‌های مولد،
- کمک به توسعه صنایع کوچک و طرح‌های زودبازده،
- شناسائی فن‌آوری‌های جدید جهانی جهت فراهم‌سازی انتقال آنها به کشور،
- اداره و جوه امانی دستگاه‌ها و سازمان‌ها برای مقاصد تعیین شده،
- انتقال تجربیات بانک به ارگان‌ها و دستگاه‌های برنامه‌ریزی کشور و مشارکت در برنامه‌ریزی.

اهداف کمی

برای تعیین اهداف کمی بانک باید از ارقام هدف‌های کمی کلان برنامه سوم کشور استفاده گردد. از آنجا که ارقام سرمایه گذاری کل و سرمایه گذاری در بخش صنعت و معدن تاکنون معین نگردیده است، سعی شده است از مدل‌های کلان تهیه شده در سازمان برنامه و بودجه برای پیش‌بینی سرمایه گذاری بخش در سال‌های آینده استفاده گردد. از آنجا که سهم بانک در سرمایه گذاری در بخش صنعت و

معدن در سال‌های پس از انقلاب به قیمت‌های جاری به طور متوسط ۷ درصد و به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۶۹،

۱۳ درصد بوده است، فرض گردیده است در سال‌های ۱۳۷۸-۸۲ سهم بانک از کل سرمایه‌گذاری بخش بین ۱۵-۱۰ درصد باشد. در بخش پیش‌بینی منابع و مصارف بانک در فصل شانزدهم اهداف کمی بانک به تفصیل بیان شده است.

رئوس راهبردهای میان مدت و بلندمدت بانک

- اصلاحات درون سازمانی بانک:

- بازبینی سازمان کنونی و تجدید ساختار آن با تأکید بر:
 - تقویت واحدهای برنامه‌ریزی، فن‌آوری اطلاعات و تجهیز منابع مالی،
 - حذف واحدهای موازی و تمرکز فعالیت‌های مشابه تحت مدیریت واحد،
 - کاهش سطوح سازمانی و استفاده ماتریسی از توان کارشناسی.
- تعدیل نیروی انسانی با توجه به حجم فعالیت‌های آتی بانک،
- بازبینی فرآیندهای اجرایی موجود در امور تخصصی و عمومی بانک در جهت اصلاح فرآیندها و استفاده از روش‌های نوین و مکانیزه.
- کاهش تصدی بانک در ادراه امور شرکت‌های تابعه از طریق:
 - ادامه عرضه سهام بانک در شرکت‌ها در بازار بورس سهام،
 - فروش کامل سهام بانک در شرکت‌ها به صورت مذاکره و توافق،
 - ایجاد شرکت‌های سرمایه‌گذاری مالکیتی و انتقال سهام بانک در شرکت‌ها به آنان به عنوان تدبیر دوره انتقالی،
- استفاده از شیوه‌های نوین واگذاری از قبیل استفاده از خدمات مدیریتی، قرارداد اجاره و مدیریت و...

- سالم سازی و آماده‌سازی شرکت‌های زیانده برای فروش از طریق:

- اصلاح بافت مالی با اتکاء به سالم سازی ساختارهای مالی، عملیاتی، تکنولوژی، فنی، پرسنلی و... شرکت‌ها،

● به اجرا درآوردن طرح‌های توسعه، بازسازی و نوسازی خطوی تولید و

- کمک به افزایش بهره‌وری در شرکت‌های تابعه تا زمان انتقال با تأکید بر موارد زیر:

- استفاده از ظرفیت‌های موجود،
- استقرار مدیریت منابع و صرفه‌جویی در مصارف،
- افزایش کیفیت تولیدات و رعایت استانداردهای مطلوب،

- توسعه صادرات،
- توسعه سیستم‌های کنترل مدیریت و تسهیل و توسعه فرآیند حسابداری.
- جلب مشارکت بانک‌های تجاری و در صورت امکان بخش خصوصی در جهت ایجاد سازمانی مستقل برای تمرکز فعالیت‌های بانک‌داری توسعه در زمینه صنایع کوچک و متوسط و توسعه این فعالیت‌ها.
- اولویت دادن به اعطای تسهیلات به کارآفرینان بخش خصوصی در زمینه فعالیت‌های تولیدی با مد نظر قراردادان:
- قابلیت صدور محصولات،
- افزایش اشتغال ضمن به کارگیری فن‌آوری مطلوب،
- استقرار طرح در مناطق کمتر توسعه یافته کشور،
- تقویت کارآفرینی.
- انجام پژوهش برای طرح‌یابی و تشویق و ترغیب بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در آن به همراه اعطای تسهیلات مالی.
- مشارکت حقوقی بانک در این‌گونه طرح‌ها در صورت لزوم محدود به ۲۰ درصد سرمایه شرکت و حداکثر معادل ۱۰ درصد حقوق سهام بانک در هر طرح خواهد بود.
- تجهیز منابع مالی ریالی برای تأمین منابع مالی و طرح‌های مصوب بانک از طریق:
- صدور اوراق مشارکت،
- صدور اوراق تضمینی با پشتوانه سهام بانک در شرکت‌ها،
- جلب مشارکت بانک‌های تجاری در اعطای تسهیلات مالی بلندمدت به صورت سندیکائی تحت عاملیت بانک صنعت و معدن،
- جلب مشارکت بانک‌های تجاری برای تأمین سرمایه در گردش طرح‌های مصوب و در صورت لزوم صدور ضمانتنامه، موافقت با رهن مشترک و تاق به عنوان تضمین تسهیلات اعطایی بانک‌های تجاری،
- جلب مشارکت مؤسسات مالی غیربانکی در اعطای تسهیلات و یا سرمایه‌گذاری مشترک در طرح‌های مصوب بانک،
- ایجاد صندوق‌های خاص سپرده‌گیری برای طرح‌های خاص،
- استفاده از سایر ابزارهای مالی.
- تجهیز منابع ارزی با استفاده از روش‌های زیر:
- صدور اوراق تضمینی با پشتوانه سهام بانک در شرکت‌ها،
- برقراری خط اعتباری با بانک‌ها و مؤسسات مالی خارجی،

● جلب منابع خارجی به طرح‌های بررسی شده و موجه در قالب قراردادهای بیع متقابل، فاینانس و وام سهامداران خارجی،

● استفاده از سایر ابزارهای جذب منابع خارجی.

- به کارگیری توان کارشناسی بانک در جهت ارائه خدمات مختلف بانکی - تخصصی به متقاضیان خاصه در موارد زیر:

● ایجاد صندوق‌های مطالعاتی برای پژوهش و طرح‌یابی در زمینه‌های مورد نظر،

● انجام مطالعات تفصیلی - توجیهی طرح‌ها،

● مشارکت در مذاکرات و انعقاد قراردادهای تأمین منابع مالی، خرید فن‌آوری و ماشین‌آلات و خدمات مهندسی از خارج.

- تقویت نقش مؤسسات مالی و خدماتی تابعه و تحت پوشش بانک در جهت فعال‌تر نمودن آنها در ارائه خدمات مالی و بازرگانی به طرح‌های جدید و شرکت‌های موجود مؤسسات مذکور عبارتند از:

● شرکت تسهیلات بازرگانی صنعتی،

● شرکت پی‌خرید ایران،

● شرکت کارگزاری صنعت و معدن،

● شرکت سرمایه‌گذاری صنعت و معدن،

● شرکت سرمایه‌گذاری پارس توشه،

● شرکت خدمات بازرگانی و صنعتی (ICS - آلمان)،

● بانک تجاری ایران و اروپا - آلمان،

● سرمایه‌گذاری ماوراء بحار ایران - انگلستان،

● ایجاد واحدهای جدید خدماتی، مشاوره‌ای و...

- ادامه انجام پژوهش‌های اقتصادی به منظور طرح‌یابی در زمینه‌های مورد نظر دولت در برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور و ارائه نتایج به مسئولین ذی‌ربط.

با استناد به برآورد ارقام سرمایه‌گذاری در بخش صنعت و معدن که توسط دفتر اقتصاد کلان سازمان برنامه و بودجه صورت گرفته پیش‌بینی مصارف و منابع بانک برای سال‌های ۱۳۷۸ الی ۱۳۸۲ به شرح زیر انجام شده است.

پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بخش صنعت و معدن

ارقام سرمایه‌گذاری در بخش صنعت و معدن تا سال ۱۳۷۳ موجود است. دفتر اقتصاد کلان سازمان برنامه و بودجه برآوردی از متغیرهای فوق برای سال‌های ۱۳۷۸-۱۳۷۶ به عمل آورده است. در این مدل، روند افزایش سرمایه‌گذاری به قیمت جاری در سال‌های ۱۳۶۸-۷۸ مبنای پیش‌بینی تا

سال ۱۳۸۲ قرار گرفته است. نرخ رشد سالانه سرمایه گذاری ناخالص ۳۰ درصد منظور شده است. با توجه به عملکرد بانک‌های توسعه صنعتی در سال‌های قبل از پیروزی انقلاب و عملکرد بانک صنعت و معدن، سهم بانک در کل سرمایه گذاری بخش صنعت و معدن در سال ۱۳۷۸ معادل ۱۰ درصد تعیین گردیده و تا سال ۱۳۸۲ به ۱۵ درصد افزایش داده شده است. براین اساس داده‌های پایه و پیش‌بینی مصارف و منابع بانک برای سال‌های ۱۳۷۸-۱۳۸۲ در جداول شماره ۱۵ و ۱۶ ارائه گردیده است.

بدیهی است اعداد و جداول مذکور متکی بر مفروضات تهیه گردیده و جنبه مثالی دارند لذا بر اساس تصمیمات راهبردی امکان تحقق، تغییر یا عدم تحقق آنها را بایستی مورد سنجش قرار داد.

پیش‌بینی مصارف بانک در سال‌های ۱۳۸۸-۸۲

میلیارد ریال

جدول شماره ۱۵

مصارف بانک	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	جمع
تسهیلات اعطائی براساس تعهدات سنوات گذشته	۹۶۳	۷۲/۸	-	-	-	۱۰۳۶
تسهیلات اعطائی صنایع کوچک براساس تعهدات سنوات گذشته	۶/۴	۰/۵	-	-	-	۷
پرداختی بانک براساس گزینہ مطلوب	۴۲۳۵	۶۰۵۶	۸۵۸۸	۱۲۰۹۵	۱۸۱۴۳	۴۹۱۱۶
جمع مصارف	۵۲۰۴	۶۱۲۹	۸۵۸۸	۱۲۰۹۵	۱۸۱۴۳	۵۰۱۵۹

داده‌های پایه

سال	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲
کل سرمایه‌گذاری در صنایع و معادن	۴۲۳۴۸	۵۵۰۵۲	۷۱۵۶۸	۹۳۰۳۸	۱۲۰۹۵۰
سهم از کل سرمایه‌گذاری بخش	۰/۱۰	۰/۱۱	۰/۱۲	۰/۱۳	۰/۱۵
دارائی مشارکت‌ها	۱۵۱۳	۱۳۶۸	۱۱۹۳	۹۴۳	۶۲۳
ضریب سود سهام	۰/۰۳	۰/۰۳۵	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۰۶
ضریب جذب منابع از اوراق مشارکت	۰/۰۵	۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۰۸	۰/۱
ضریب جذب وجوه امانی	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۳
تفاوت نرخ سود منابع و مصارف	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۵

پیش‌بینی منابع بانک در سال‌های ۱۳۷۸-۸۲

میلیارد ریال

جدول شماره ۱۶

ردیف	منابع بانک	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	جمع
۱	فروش شرکت‌ها	۱۱۰	۱۴۵	۱۷۵	۲۵۰	۳۲۰	۱۰۰۰
۲	وصولی‌ها بابت تسهیلات سنوات گذشته (صنایع بزرگ و متوسط)	۱۷۵	۱۷۵	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۴	۷۵۲
۳	وصولی‌ها صنایع کوچک بابت تسهیلات و تعهدات سنوات گذشته	۱۰	۹	۱۳	۱۹	۱۷	۶۹
۴	وصولی‌های بانک در گزینیه مطلوب	۰	۱۰۴۱	۲۲۶۷	۳۹۸۴	۶۴۰۳	۱۳۶۹۵
۵	دریافت سود سهام از شرکت‌های تحت پوشش	۴۵	۴۸	۴۸	۴۷	۳۷	۲۲۶
۶	انباشت سود منوط به معافیت از مالیات و سود سهام	۲۶۰	۳۰۶	۴۲۹	۶۰۵	۹۰۷	۲۵۰۸
۷	انتشار اوراق مشارکت	۲۶۰	۳۶۸	۶۰۱	۹۶۸	۱۸۱۴	۴۰۱۱
۸	استفاده از سایر ابزارهای مالی	۵۲	۶۱	۸۶	۱۲۱	۱۸۱	۵۰۲
۹	جذب منابع ارزی از خارج	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۷۵۰۰
۱۰	جذب سپرده مشتریان	۷۵	۵۲	۶۸	۸۸	۱۱۴	۳۹۷
۱۱	معافیت از تودیع گشایش اعتبار اسنادی	۱۰۴	-	-	-	-	۱۰۴
۱۲	وجوه امانی دستگاه‌ها و نهادها	۱۵۶	۱۸۴	۲۵۸	۳۶۳	۵۴۴	۱۵۰۵
۱۳	تبصره‌های تکلیفی	۱۵۰	۱۶۵	۱۸۲	۲۰۰	۲۲۰	۹۱۶
۱۴	تسهیلات سندیکانی	۸۳۳	۹۸۱	۱۳۷۴	۱۹۳۵	۲۹۰۳	۸۰۲۵
۱۵	یارانه هزینه تسهیلات	۲۰۸	۲۴۵	۳۴۴	۴۸۴	۷۲۶	۲۰۰۶
	جمع منابع	۳۹۳۲	۵۲۸۰	۷۴۷۷	۱۰۶۹۷	۱۵۸۲۱	۴۳۲۰۸
	جمع ۰ صارف	۵۲۰۴	۶۱۲۹	۸۵۸۸	۱۲۰۹۵	۱۸۱۴۳	۵۰۱۵۹
	کسری منابع	۱۲۷۹	۸۴۹	۱۱۱۱	۱۳۹۸	۲۳۲۱	۶۹۵۸